

HANKESUUNNITELMA

SILTA

Nuorten yrittäjyysosuuskunnan kehittämishanke

SISÄLLYS:

1 HAKIJA	2
1.1 Organisaation toiminta	2
1.2 Oppilaitoksen kehittäminen ja aikaisemmat hankkeet	3
1.3 Hankkeeseen käytettävät resurssit	4
2 HANKKEEN TAUSTA JA TARVE	5
3 HANKKEEN KOHDERYHMÄT JA HYÖDYNSAAJAT	6
4 HANKKEEN TOTEUTUS	7
5 HANKKEEN AIKATAULU	10
6 HANKKEEN TAVOITTEET JA TULOSODOTUKSET	12
7 YHTEYS KEHITTÄMISOHJELMIIN	14
7.1 Hankkeen yhteys strategiaan tavoitteisiin	14
7.2 Aiemmin toteutettujen hankkeiden huomioiminen	17
8 HANKKEEN TIEDOTUS JA RAPORTOINTI	18
9 HANKKEEN KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUSSUUNNITELMA	19

1 HAKIJA

1.1 Organisaation toiminta

Reisjärven kristillinen opisto on elinikäisen oppimisen ajatusta toteuttava yhteisöllinen sisäoppilaitos, joka järjestää nuorten ja aikuisten vapaan sivistystyön lain mukaista koulutusta. Opisto vastaa myös yhteiskunnan muuttuviin ja uusiin koulutustarpeisiin vapaan sivistystyön lain puitteissa. Reisjärven kristillisessä opistossa opiskelee lukuvuonna 2016 – 2017 153 opiskelijaa, joista 13 on ulkomailta.

Opisto järjestää ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla. Lukuvuonna 2016-2017 järjestetään liikunnan ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta, jossa on 11 opiskelijaa. Reisjärven kristillinen opisto järjestää myös vaikeasti vammaisille tarkoitettua koulutusta osana koulutustehtävänsä. Koulutus toteutetaan sekä perusoppijakson opintoina että lyhytkursseina.

Reisjärven opiston **visiona** on tarjota **eväitä elämään**. Toiminnan perustana ovat **kristilliset arvot, vastuullisuus, yhteisöllisyys ja elinikäinen oppiminen**. **Visionamme** mukaan Reisjärven kristillinen opisto on yhteisöllinen ja verkostoitunut sisäoppilaitos, jonka luova, ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilöstö toteuttaa ja kehittää laadukasta koulutusta ja tarjoaa eväitä elämään.

Reisjärven kristillisen opiston **tavoitteena** on:

- laajentaa opiskelijoiden yleissivistystä ja yhteiskunnallista tietämystä
- rohkaista elinikäiseen ja omaehtoiseen oppimiseen
- kasvattaa opiskelijoita yksilöinä ja **yhteiskunnan jäsenenä**
- kasvattaa isänmaallisuuteen ja **kansainvälisyyteen**
- edistää monikulttuurisuuden kohtaamista
- **edistää aktiivista kansalaisuutta**
- syventää elämänhallintaa
- ohjata kristillisten perinteiden ja elämänarvojen sisäistämiseen
- ohjata kodin ja perheen arvostamiseen sekä ihmissuhteiden hoitamiseen
- kehittää käden taitoja ja teknologiaa
- **kouluttaa omatoimisuuteen, työn tekemiseen ja yrittäjyyteen**
- **kehittää yrittäjämäistä asennetta ja toimintakulttuuria**
- rohkaista luonnon ja elinympäristön kunnioittamiseen sekä kestävän kehityksen toteuttamiseen
- tukea itsetuntoa, persoonallista kasvua, sosiaalistumista ja monipuolista hyvinvointia
- edistää oppimisvalmiuksia, jatko-opintoja ja ammatinvalintaa
- ohjata vammaisuuden hyväksymiseen ja edistää monenlaisuuden kunnioittamista.

Kasvatus- ja opetustyön **painopistealueita** ovat yleissivistävät ja ammatillissivistävät opinnot, kuten elämäntaidot, erityisopetus, erätaidot, kieliopinnot ja **kansainvälisyys**, käden

taidot ja teknologia, liikunta- ja terveystieteet, matemaattis-luonnontieteelliset aineet, musiikkikasvatusta, sosiaali- ja terveystieteiden opinnot, taide ja luova toiminta, uskonto ja etiikka, viestintä, **yrittäjyyskasvatusta** sekä **nivelvaiheen opinnot** ja internaatin kuntouttavat opinnot.

Opiston pedagogisena painotuksena on innovatiivisuuden, luovan ajattelun ja yrittäjämäisen toiminnan edistäminen, taito- ja taideaineiden ja teknologian integroituminen sekä yhteisölliset opinnot.

Lyhytkurssitoiminta toteutetaan yleissivistävinä ja ammattisivistävinä kursseina, vaikeasti vammaisten kursseina, luovan toiminnan, taiteen ja musiikin kursseina, liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin kursseina, järjestötoiminnan kursseina, käden taitojen, **yrittäjyyden** ja teknologian kursseina sekä kasvatukseen ja elämäntaitoihin liittyvinä kursseina. Opisto järjestää myös taustayhteisön tarpeista nousevia kursseja. Lyhytkursseilla kävi vuonna 2016 2792 kurssilaista. Opisto on järjestänyt vuosien varrella useita lyhytkursseja eri alojen opettajille.

1.2 Oppilaitoksen kehittäminen ja aikaisemmat hankkeet

Reisjärven kr. opisto kehittää oppilaitoksen toimintaa aktiivisesti. Reisjärven kristillinen opisto sai vuonna 2012 Opetushallitukselta Laatu- ja kehittämisavustusta **Valmiudet yrittämiseen -hankkeeseen. Hankkeen aikana suunniteltiin sisäoppilaitoksena toimivaan kansanopistoon uusi yrittäjyykslinja ja kehitettiin oppilaitoksen yrittäjyyskoulutusta yhteistyössä yritysten ja yrittäjyyskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa.** Hankkeessa toteutetun kehittämistyön ansiosta opistossa toimii yrittäjyykslinja, jossa opiskelijat perustavat vuoden ajaksi tiimiyhtymän.

Reisjärven kr. opisto on toteuttanut kaksi Keskipiste-Leader:n tukemaa yrittäjyyttä edistävää hanketta. **Naisyrittäjyyttä tukevaa YLVA (Yrittäjyyttä Luovaa valmennusta)** -hanke aloitti keväällä 2016. Hankkeessa kehitetään yrittäjyyteen valmentavaa toimintamallia. Koulutuskokonaisuus koostuu lähiopetuspäivinä toteutettavista valmennusjaksoista, joiden aikana perehdytään yritystoiminnan kannalta olennaisiin asioihin. Valmennusjaksoilla osallistujat saavat asiantuntijoiden tuoman tiedon lisäksi ryhmä- ja yksilövalmennusta omien yritysideoiden kehittämiseksi. Kohderyhmänä ovat yrittäjyyttä suunnittelevat tai yritystoiminnan alkuvaiheessa olevat naiset. Toinen **yrittäjyyttä edistävä hanke oli vuonna 2016 toteutettu REKKA (Reisjärven kulkeva kalusto) -hanke.** Hankkeen tavoitteena oli edistää Reisjärven ja lähialueen yritysten, oppilaitosten, järjestöjen ja yhdistyksien yhteistyötä. Hanke oli yleishyödyllinen investointihanke, jossa hankittiin kalustoa ja välineitä yhteistyössä järjestettäviin tapahtumiin kuten messuille, muihin yleisötapahtumiin tai eri organisaatioiden toteuttamaan toimintaan.

Vuoden 2015 ja 2016 aikana Opetus- ja kulttuuriministeriön tukemassa **LiikkuvaOpisto-hankkeessa ja sen jatkohankkeessa vastattiin yleisesti tunnustettuun huoleen nuorten fyysisen aktiivisuuden vähenemisestä ja istumisajan lisääntymisestä.** Näiden hankkeiden toimien avulla on kannustettu ja innostettu peruskoulun päättäneitä

nuoria omaehtoiseen liikuntaan kehittämällä oppilaitoksen oppimisympäristöä liikunnalliseksi monenlaisten liikuntavälineiden ja mahdollisuuksien kautta. Hanke on edistänyt matalan kynnyksen liikuntaa sekä yksilölajeissa että yhteisöllisissä liikuntamuodoissa.

Opetusta on uudistettu muun muassa Opetushallituksen vuosina 2014-2015 tukeman **Mobiiliopisto-hankkeen avulla. Hankkeessa tuotettiin opetusvideoita tukemaan opiskelijoiden yksilöllistä oppimista.** Oppilaitoksen fyysiseen oppimisympäristöön luotiin pääsy oppimismateriaaleihin QR-koodien kautta. Tällöin opiskelija pääsee tarvitsemaansa tietoon omalla päätelaitteella välittömästi silloin, kun opastusta tarvitsee. Opetusvideoita tuotettiin erityisesti käytännön aineisiin ja ohjaamistilanteisiin. Videot säästävät opettajalta ohjeiden toistamiseen kuluva aikaa ja mahdollistavat opiskelijoiden yksilöllisen etenemisen. Opiskelija voi esimerkiksi matematiikan tunnilla löytää ratkaisun tehtävän etenemiseen oppimismateriaalissa olevan videon kautta, joka avautuu QR-koodin avulla omaan älypuhelimeseen.

1.3 Hankkeeseen käytettävät resurssit

Reisjärven kr. opistolla on **pitkäaikainen kokemus yrittäjyyden kehittämisestä sekä nuorten kansanopistokoulutuksena, että erilaisten lyhytkurssien kautta.** Reisjärven kr. opisto kehittää oppilaitoksen toimintaa aktiivisesti. Reisjärven kr. opiston yrittäjyyslinja on ensimmäinen kansanopiston linja Suomessa, jossa kaikki linjan opinnot keskittyvät yrittäjyyteen. Linjan opinnot perustuvat todellisen yritystoiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen. Opiskelijat saavat tukea kokeneilta mentoriyrittäjiltä. Yrittäjyyslinjan ensimmäinen opiskelukausi alkoi syksyllä 2013. Tähän mennessä lyhyen toimintakautensa aikana Reisjärven kr. **yrittäjyyslinjan opiskelijat ovat menestyneet alueellisissa ja valtakunnallisissa tapahtumissa.** Kolmen viimeisen vuoden aikana yrittäjyyslinjalla toimineista 14 yrityksestä 8 on selvittänyt tiensä semifinaaleiden kautta Suomen parhaiden NY-yritysten joukkoon Uskalla Yrittää SM-finaaliin. Yrittäjyyslinjan opiskelijoiden saamia tunnustuksia ovat mm. Nuori yrittäjyys -organisaation vuoden paras liikeideavideo (2014 ja 2015) ja paras yritysesitys valtakunnallisilla NY Uskalla yrittää -messuilla (2015 ja 2016). Yrittäjyyslinjan valmentaja on palkittu vuoden NY-opettajana vuonna 2016.

Opistolla toteutetaan monenlaisia kursseja toteutetaan taustayhteisöltä ja ympäristöltä tulevien tarpeiden mukaan. Lukuvuoden aikana viikonloppukursseja toteutetaan niinä viikonloppuina, jolloin opiskelijat ovat vapaalla. Keskimäärin joka toinen viikonloppu opiskelijat ovat opistolla, eli opiskelua toteutetaan kahden viikon jaksoissa. Vapaina viikonloppuina majoitustilat ovat viikonloppukurssilaisten käytössä. Kurseille pyydetään opettajia ja asiantuntijoita kurssin aihealueiden mukaan pääosin opiston ulkopuolelta. Myös opiston henkilökunta voi toimia tarvittaessa kurssiopettajina. Uusien kurssien suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan myös kurssilaisten toiveita. Kurssikalenteriin on vakiintunut joitakin säännöllisesti toteutettavia kursseja, joita ovat muun muassa **yrittäjien ja yritysten vastuuhenkilöiden kurssi, lasten yrittäjyyskurssi,** kehitysvammaisille suunnatut elämäntaidon kurssit, luontovalokuvaus- ja taidekurssit, järjestyksenvälvojakurssi sekä posliininmaalaukskurssi, jolle osallistutaan myös naapurimaista. Kurssien suunnittelusta ja

tiedottamisesta vastaa opiston koulutussuunnittelija. Uutena toimintamuotona kehitetään opistolaisten lomajaksoille perhelomia, joita on pilotoitu vuosina 2015 ja 2016.

Reisjärven kr. opisto tekee kehittämissyhteistyötä yrittäjien kanssa. Yrittäjiä on ollut mukana kehittämässä Reisjärven kr. opistolle opiston yrittäjyyslinjaa sekä naisille suunnattua kurssisarjaa. Yrittäjät ovat aktiivisesti suunnittelemassa ja toteuttamassa joka syksy järjestettävää yrittäjille suunnattua viikonloppukurssia. Yrittäjiä toimii myös yrittäjyyslinjalla NY-yritysten mentoreina. **Yrittäjäverkosto tukee myös tämän hankkeen toteuttamista.**

2 HANKKEEN TAUSTA JA TARVE

Reisjärven uusimpana opintolinjana on vuoden mittainen yrittäjyyslinja, joka toimii nyt neljättä vuotta. Yrittäjyyslinja aloitettiin Opetushallituksen Laatu- ja kehittämisavustuksen Valmiudet yrittäjyyteen -hankkeen tukemana. Vuoden alussa opiskelijat perustavat tiimiyritykset, keksivät liikeidean, sekä myyvät ja markkinoivat tuotteitaan kehittämänsä liiketoiminnan mukaisesti. Opiskelijoilla on kipinä jatkaa yritystoimintaa ja liikeideoiden kehittämistä opistovuoden jälkeen. Nyt haettavan hankkeen tarve on syntynyt **yrittäjyyslinjan opiskelijoiden näkökulmasta ja tarpeesta saada yritystoiminnalle jatkuvuutta** vuoden mittaisen yrittäjyyslinjan jälkeen. Yrittäjyyslinjalla valmentautuu vuosittain 16 opiskelijaa, mutta keväällä he jäävät ikään kuin tyhjän päälle. Osalla opiskelijoista olisi mahdollisuus työllistää itsensä yrittäjänä, mutta **sopivaa matalan kynnyksen yritysmuotoa ei löydy.** Toiminimi ei sovellu useamman henkilön yrityksille, osakeyhtiö on usein liian raskas ja avoin yhtiö vaatii kaikilta 100 % luottamusta ja tasapuolista sitoutumista sekä alaikäisten kohdalla paljon byrokratiaa.

Myös muilla **nuorisoyrittäjyyttä edistävillä tahoilla esiintyy samanlaisia edellä esitettyjä haasteita.** Alaikäisille tai opiskelijoille ei ole sopivaa yritysmuotoa, kun yrittäjyys ei ole enää pienimuotoista eli toiminta ylittää 4H-yrityksen maksimiliikevaihdon 7000 €. **Monissa toisen asteen oppilaitoksissa, erityisesti lukioissa, ei ole tarjolla yrittäjyyskasvatusta tai mahdollisuutta toimia yrittäjänä.** Yläkoulussa tai yrittäjyyslinjalla NY Vuosi yrittäjänä tai 4H-yrittäjä -ohjelmiin osallistuneet saattavat jäädä toisen asteen oppilaitoksessa kolmeksi vuodeksi oman onnensa nojaan ja eristyksiin yrittäjyydestä. Harjoitusyritysohjelmissa on maksimiraja liikevaihdolle (7000/10000 €). Joissain tapauksissa raja voi olla este liiketoiminnan jatkamiselle. Tällaisessa tapauksessa **liiketoimintaa voisi helposti jatkaa liittymällä osuuskuntaan.**

Aivan viimeisimpien vuosien aikana nuorten **kiinnostus yrittäjyyteen on noussut** kovaa vauhtia. Yrittäjyyskasvatuksen on kysyntää laajasti yhteiskunnassa. Suomi tarvitsee yrittäjyyttä. Peruskoulun **uudessa opetussuunnitelmassa korostetaan yrittäjämäisiä asenteita ja taitoja.** Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena on lisätä sisäistä yrittäjyyttä ja vastuunottamista.

Entinen yrittäjyyslinjan opiskelija Weera Hietala osallistui vuonna syksyllä 2016 Rieska-Leaderin ja Keskipiste-Leaderin rahoittaman hankkeen ryhmän mukana Romaniassa toteutetulle **Trans in camp -innovaatioleirille,** jossa suunniteltiin nuorten yrittäjyyttä tukevia

hankeideoita. **innovaatioleirillä syntyi idea** ryhmästä, joka toteuttaisi viikonlopputapaamisia nuorille yrittäjille yrittäjyyteen liittyvistä aihepiireistä. Ryhmä tukisi yrittäjiä myös tapaamisen välisenä aikana. Mm. Latviassa on kokeiltu tällaista yrittäjien tukemista. Weera Hietala toimii nuorten yrittäjien edustajana hankkeen ohjausryhmässä. Ideaa viedään hankkeessa eteenpäin oppimisosuuskunnan muodossa.

Reisjärven kr. opiston toiminnassa **sisäinen yrittäjyys** on vahvasti mukana. Opiston oppilaskunta toimii yrittäjämäisesti ja opiskelijoita kannustetaan sisäiseen yrittäjyyteen ottamaan vastuuta opiskeluista ja yhteisistä tehtävistä. Kaikki sisäoppilaitoksen oppituntien ulkopuolella tapahtuva toiminta on tavoitteellista opiskelua, joka toteutuu oppilaskunnan lautakuntien järjestämänä. Oppilaskunnan toiminta kuuluu opetussuunnitelmaan ja siitä saa opintosuorituksen todistukseen. Oppilaskunta muodostaa pienosuyhteiskunnan, jossa saadaan valmiuksia yhteiskunnallista päätöksentekoa varten. Jokainen opiskelija kuuluu johonkin oppilaskunnan 13:sta lautakunnasta. Lautakuntien tehtävänä on mm. opiskeluviiikonloppujen teemapäivissä avustaminen, opiston kioskin ylläpitäminen, opintomatkan suunnittelu ja varainhankinta, liikuntakerhojen vetäminen, opiston nettiputiikin ylläpitäminen, tallista ja hevosista huolehtiminen sekä erilaisten tapahtumien, kuten jouluisen musiikkikahvilan järjestäminen.

Opiston lyhytkurssitoimintaan on muodostunut perinteeksi jokasyksyinen yrittäjien kurssi. Tälle viikonloppukurssille osallistuu eri alojen yrittäjiä puolisoineen, yhteensä vuosittain noin 150 henkilöä. Monet näistä yrittäjistä vierailevat vuoden mittaan yrittäjyyslinjalla ja toimivat mentoreina opiston nuorisoyrityksille. Opistolla on järjestetty myös kaksi yrittäjyyskurssia lapsille sekä myyntikursseja alan huippuosaaajien kouluttamana.

3 HANKKEEN KOHDERYHMÄT JA HYÖDYNSAAJAT

- Ensisijaisena kohderyhmänä ovat 15-24 -vuotiaat yrittäjyydestä kiinnostuneet nuoret: Kohderyhmän valintakriteeri: Nuoret, jotka ovat osallistuneet NY Vuosi yrittäjänä tai 4H-yritys -ohjelmiin tai hankkineet pohjalle muuta yrittäjyyskokemusta. Kohderyhmänä erityisesti Reisjärven opiston yrittäjyyslinjalta valmistuneet nuoret sekä Keskipiste-Leaderin ja mahdollisesti myös Rieska-Leader:n alueella yrittäjyyskasvatukseen osallistuneet nuoret. Hankkeessa perustettavasta osuuskunnasta hyötyvät erityisesti nuoret, jotka opiskelevat oppilaitoksessa, jossa ei tarjota tuettua mahdollisuutta yrittäjyyteen.
- Alueen opettajat: opettajat, jotka ohjaavat NY-yrityksiä, toimivat yrittäjämäisesti tai omaavat yrittäjäkokemusta. He saavat osuuskunnassa mahdollisuuden pyörittää omaa yritystoimintaa.
- Keskipiste-Leaderin alue: Osuuskunta sitouttaa toimintaan osallistuvia nuoria jäämään kotiseudulle, mikä parantaa maaseudun elinvoimaisuutta. Uuden yritystoiminnan syntyminen alueen kuntiin.
- Senioriyrittäjät: kanava ja mahdollisuus tukea nuorten yrittäjyyttä. Yrittäjyys on ylisukupolvinen asia. Senioriyrittäjien elämän merkityksellisyys lisääntyy, kun he saavat käyttää osaamistaan nuorten hyväksi. Hiljainen yrittäjyystieto siirtyy tuleville sukupolville. Ylisukupolvinen yrittävä kulttuuri tuo eri-ikäiset ihmiset yhteen,

kantamaan yhdessä vastuuta ja kehittämään kylää, kotikuntaa, seutukuntaa, maakuntaa ja koko Suomea.

- Yrittäjät, joilla on edessä sukupolvenvaihdos, mutta ei jatkajaa: mahdollisuus löytää osuuskunnasta yritystoiminnan jatkajia, jotka tulevat työhön yrityksestä luopuvan rinnalle ja tuovat oman panoksensa yrityksen kehittämiseen ja saavat valmiudet ostaa yritys itselleen. Yrittäjiä kutsutaan sparrauskursseille, jossa he kohtaavat osuuskunnan nuoria yrittäjiä.
- Yrittäjyydestä kiinnostuneet nuoret ympäri Suomen: Snapchattiin perustettavasta yrittäjyyden helpdeskistä hyötyvät halutessaan kaikki yrittäjyydestä kiinnostuneet suomalaiset nuoret. He saavat vastauksia ja apua yrittäjyyteen liittyviin kysymyksiinsä.

4 HANKKEEN TOTEUTUS

Hankkeen sisältö ja toteutus:

- Hankkeessa kehitetään osuuskuntaan perustuva yrittäjyyskasvatuksen malli, joka mahdollistaa 15-24 vuotiaiden nuorten yrittäjyyden turvallisessa ympäristössä, jossa he saavat yritystoimintaansa sparrausta ja tukea ja kehittyvät henkilökohtaisissa yrittäjän taidoissa ja asenteissa.
- Tehdään Benchmarkkaus-vierailuja nuorille suunnattuihin osuuskuntiin, esimerkiksi koulujen oppimisosuuskuntiin. Tutustutaan osuuskuntien toimintaan, sääntöihin ja hallintomalleihin. Opitaan muiden kokemuksista.
- Järjestetään osuuskunnan toiminnan ideointi- ja suunnittelu- ja rekrytointiviikonloppu, johon kutsutaan entiset yrittäjyyslinjan opiskelijat, senioriyrittäjiä ja muita yrittäjyyskasvatuksen toimijoita.
- Perustetaan osuuskunta, jonka tavoitteena on edistää nuorten yrittäjyyttä ja tukea jäsentensä yritystoimintaa. Osuuskunta perustetaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa Lean Start-up -periaatteen mukaisesti, kun minimiedellytykset on saavutettu. Näin saadaan varsinainen toiminta käyntiin ja nuoret mukaan heti.
 - Laaditaan osuuskunnalle säännöt
 - Järjestetään osuuskunnan hallinto
 - Valitaan osuuskunnalle nimi
 - Luodaan osuuskunnalle yhteistyöverkoston (seniori)yrittäjistä, liike-elämän asiantuntijoista ja muista yrittäjyyskasvatuksen toimijoista
- Kehitetään osuuskuntaa vaiheittain Lean Start-up -prosessina:
 - 1. Ideointi ja oletusten tekeminen
 - 2. Osuuskunnan perustaminen oletuksiin perustuen
 - 3. Tuloksien mittaaminen ja palautteen kerääminen ennen sparrausjaksoja
 - 4. Tuloksista ja palautteesta oppiminen ja toiminnan kehittäminen sen perusteella sparrausjaksojen aikana.
- Tiedotetaan hankkeesta ja markkinoidaan osuuskuntaa
 - Markkinoidaan osuuskuntaa alueen nuorille verkossa, somessa, tapahtumissa ja suoraan eri yhteistyökanavien kautta, esimerkiksi oppilaitokset, 4H, Nuori Yrittäjyys ry, Etsivä nuorisotyö.

- Luodaan hankkeelle ja osuuskunnalle graafinen ilme, nettisivut ja perustetaan tilit sosiaalisen median kanaville. Tehdään osuuskunnasta paperinen yleisesite. (ostopalveluna)
- Kuvataan hankkeessa kehitettävä yrittäjyyskasvatuksen malli hankkeen verkkosivuille, jotta se on helppo siirtää myös muiden toimijoiden käyttöön.
- Kehitetään ja järjestetään 3 krt/vuosi sparrausjaksoja, joilla kehitetään osuuskunnan toimintamalleja ja joilla osuuskunnan jäsenet kehittyvät itsetuntemuksessa, yrittäjän taidoissa, verkostoituvat ja saavat tukea oman yritystoimintansa kehittämiseen. Sparrausjaksot voivat sisältää:
 - Inspiraatiopuheenvuoroja, yrittäjätarinoita
 - Benchmarkkausta ja vertaistukea
 - Asiantuntijoiden koulutuspuheenvuoroja liiketoiminnan eri osa-alueista
 - Sparrausta, hiljaisen tiedon välittämistä seniori-/kummiyrittäjiltä nuorille.
- Rakennetaan kansainvälisiä verkostoja ja tutustutaan yrittäjyyteen kansainvälisesti. Tehdään ulkomaan opintomatka, jolle voivat osallistua hanketoimijat, osuuskunnan hallitus ja osuuskunnan jäsenet. Matkan tarkoituksena on itsetuntemuksen lisääminen, kokemusten hankkiminen, yhteistyökumppaneiden kartoittaminen ja verkostoituminen. Matkan aikana voidaan esimerkiksi tavata yrittäjyyshenkisiä ulkomaalaisia nuoria, tutustua kansainvälisiin yrityksiin ja osallistua messuille.
- Mahdollistetaan jatkuva arkipäivän tuki yrittäjyyteen. Osuuskunnan jäsenillä on mahdollisuus milloin tahansa kysyä ja saada neuvoja yrittäjyyteen liittyvistä asioista seuraavissa yhteisöissä:
 - Whatsapp-ryhmä osuuskunnan jäsenille: Ryhmässä keskustelemassa ja neuvomassa ovat osuuskunnan jäsenten lisäksi yrittäjyyslinjan valmentaja, senioriyrittäjiä ja liike-elämän asiantuntijoita. Asiantuntijoille voidaan maksaa palkkio neuvonnasta.
 - Yrittäjyyden helpdesk Snapchatissa. Snapchat on kohderyhmäikäisten nuorten keskuudessa suosituin sosiaalisen median kanava. Perustetaan Snapchatiin Yrittäjyyden helpdesk -tili, johon tehdään n. 5 krt/viikossa lyhyitä yrittäjyyteen liittyviä vinkkejä ym. päivityksiä. Lisäksi vastataan nuorilta tulleisiin kysymyksiin. Palvelu on avoin kaikille yrittäjyydestä kiinnostuneille suomalaisille. Palvelun sisällöntuotannosta maksetaan palkkio sitä ylläpitäville henkilöille.

Hankkeen toteutuksesta vastaa Reisjärven kr. opisto. Hanketta ohjaamaan muodostetaan ohjausryhmä, johon ovat sitoumuksensa antaneet seuraavat henkilöt:

Mikko Kinnunen, Reisjärven kr. opisto, rehtori

Jyrki Niinikoski, Elegia Oy, toimitusjohtaja

Ville Laitila, Reisjärven kr. opisto, yrittäjyyslinjan valmentaja

Hannele Karppinen, Reisjärven kr. opisto, hankesihteeri

Miika Katainen, tradenomi, Tiimiakatemiasta valmistunut osuuskuntayrittäjä

Weera Hietala, lukiolainen, Yrittäjyyslinjan alumni

Hankkeen riskianalyysi

Alla olevaan taulukkoon on lueteltu hankkeen onnistumisen ja epäonnistumisen kannalta olennaisimpia asioita.

Vahvuudet Olemassa oleva yrittäjäverkosto. Vahva kokemus yrittäjyysvalmennuksesta nuorille. Yrittäjähenkkinen ilmapiiri ja innostus asiaan. Taustayhteisön verkostot. Valmennukselle on selkeä tarve.	Heikkoudet Maantieteellinen sijainti.
Mahdollisuudet Yhteistyökumppaneiden sitoutuminen, hanketta tukevat kokeneet yrittäjät ja yrittäjyydestä innostuneet nuoret. Hankkeen tuoma mahdollisuus kehittää valmennuskonseptia ja tiedottaa tuloksista. Sosiaalinen media tiedottamisessa: esim suuri määrä facebook-kanavan seuraajia.	Uhkat Mahdollinen hankkeeseen osallistuvien valmennettavien sitoutumattomuus. Mahdollinen hankkeeseen osallistuvien yhteistyökumppaneiden sitoutumattomuus tai sairastuminen. Aika- tai henkilöresurssien niukkuus. Vähäinen kokemus osuuskuntayrittäjyydestä. Ei saada riittävästi osallistujia, tiedottamisen epäonnistuminen.

Riskeihin varautuminen:

Riski	Varautuminen
Hankkeeseen osallistuvien valmennettavien sitoutumattomuus.	Tiedottaminen valmennuksen hyödyistä. Yrittäjätarinoiden hyödyntäminen valmennuksessa. Matalan kynnyksen yrittäjyyden mahdollistaminen. Nuorten osallistaminen suunnittelussa.
Aika- tai henkilöresurssien niukkuus. Hankkeeseen osallistuvien yhteistyökumppaneiden sitoutumattomuus tai sairastuminen.	Käytetään useampia yhteistyökumppaneita. Hyödynnetään ohjausryhmän ja hankkeeseen osallistuvien nuorten verkostoja. Näillä toimenpiteillä tieto siirtyy eikä ole yksittäisten henkilöiden varassa.
Tiedottaminen valmennusjakson alkamisesta epäonnistuu, ei saada riittävästi osallistujia.	Panostetaan markkinointiin useiden kanavien kautta: Sosiaalinen media, nuoret innostamaan ja tiedottamisessa mukana, nettisivut, suunnittelussa mukana olleiden verkostot, tiedottaminen lehdissä ja muiden oppilaitosten kautta

Yrittäjyyden asiantuntijoiden ja sparraajien löytäminen valmennusjaksoille	Tämän riskin toteutuminen nähdään melko pienenä. Hyödynnetään jo olemassa olevaa yrittäjäverkostoa. Välimatkojen vuoksi varataan rahoitusta riittävästi asiantuntijapalkkiohin.
Vähäinen kokemus osuuskuntayrittäjyydestä.	Hankkeessa haetaan oppia ja kokemuksia muista osuuskuntayrityksistä. Ohjausryhmässä henkilö, jolla omakohtainen kokemus osuuskuntayrittäjyydestä opiskeluaikana.

5 HANKKEEN AIKATAULU

Hanke alkaa 1.4.2017 ja päättyy 30.4.2019.

4/2017

- Aloitetaan hankkeen valmistelu.

5/2017

- Järjestetään osuuskunnan ideointi-, suunnittelu- ja rekrytointiviikonloppu yrittäjyyslinjan käyneille nuorille.
- Laaditaan mediatiedote hankkeen alkamisesta.
- Aloitetaan osuuskunnan markkinointi kohderyhmälle.
- Luodaan Whatsapp-ryhmä, johon kutsutaan osuuskunnan toiminnasta kiinnostuneet henkilöt. Ryhmästä muodostuu myöhemmin osuuskunnan tuki- ja vertaisryhmä.
- Perustetaan Snapchatiin Yrittäjyyden helpdesk -tili ja aletaan laatimaan suunnitelmaa siellä julkaistavista päivityksistä.
- Esitellään hanketta Reisjärven messuilla.

6/2017

- Valmistellaan osuuskunnasta tiedottamista ja markkinointia

7/2017

- Järjestetään tiedotustilaisuus hankkeen alkamisesta.

8-9/2017

- Tehdään Benchmarkkaus-vierailuja nuorille suunnattuihin osuuskuntiin, esimerkiksi koulujen oppimisosuuskuntiin.
- Muodostetaan osuuskunnan hallitus
- Laaditaan osuuskunnan säännöt
- Aloitetaan Snapchat-tilin säännöllinen päivittäminen

10-12/2017

- Järjestetään 1. sparrausjakso jonka aikana perustetaan osuuskunta
- Hankitaan osuuskunnalle nettisivut ja perustetaan sosiaalisen median tilit.
- Luodaan ja hankitaan osuuskunnalle markkinointimateriaalia
- Hankehenkilöstön koulutus/seminaari
- Ulkomaan opintomatkan valmistelu

1-3/2018

- Toteutetaan ulkomaan opintomatka
- Mitataan ja kerätään palaute osuuskunnan ensimmäisistä kuukausista
- Järjestetään 2. sparrausjakso, jossa kehitetään osuuskunnan toimintaa kokemusten perusteella

4-6/2018

- Mitataan ja kerätään palautetta osuuskunnan toiminnasta
- Järjestetään 3. sparrausjakso, jossa kehitetään osuuskunnan toimintaa kokemusten perusteella
- Pidetään osuuskunnan kokous sparrausjakson yhteydessä
- Hankehenkilöstön koulutus/seminaari
- Kehitetään osuuskunnan toimintaa

7-9/2018

- Tiedotetaan osuuskunnan toiminnasta tiedotustilaisuudessa
- Hankehenkilöstön koulutus/seminaari
- Mitataan ja kerätään palautetta osuuskunnan toiminnasta
- Järjestetään 4. sparrausjakso, jossa kehitetään osuuskunnan toimintaa kokemusten perusteella

10-12/2018

- Kehitetään osuuskunnan toimintaa

1-4/2019

- Mitataan ja kerätään palautetta osuuskunnan toiminnasta
- Järjestetään 5. sparrausjakso, jonka yhteydessä hankkeen arviointikeskustelu
- Tiedotetaan hankkeen tuloksista
- Dokumentoidaan hankkeessa kehitetty osuuskuntaan perustuva yrittäjyyskasvatuksen malli hankkeen ja osuuskunnan verkkosivuille

6 HANKKEEN TAVOITTEET JA TULOSODOTUKSET

Kehittää osuuskuntaan perustuva yrittäjyyskasvatuksen malli

- vakiinnuttaa osuuskunnan toiminta niin, että se voi jatkua hankkeen päätyttyä
- dokumentoida hankkeessa kehitetty malli niin, että se on helposti monistettavissa

Edistää ja tukea nuorten yrittäjyyttä Keskipiste-Leaderin alueella

- tarjota luonnollinen jatko yrittäjyydelle NY Vuosi yrittäjänä ja 4H Yritys -ohjelmiin osallistumisen jälkeen
- lisätä nuorten kesätyöyrittäjyyttä ja yrittäjyyttä osana opiskelua
- edistää nuorten työllistymistä yrittäjinä opiskelujen jälkeen

Madaltaa nuorten kynnystä yrittäjyyteen koko Suomessa

- edistää nuorten positiivista suhtautumista yrittäjyyteen
- tuoda saataville tietoa yrittäjyydestä nuorille tutuissa sosiaalisen median kanavissa
- edistää nuorten yrittäjyys- ja työelämätaitojen kehittymistä

Luoda Keskipiste-Leaderin alueelle työmahdollisuuksia, yrittäjyyttä ja elinvoimaa

- sitouttaa nuoria jäämään kotiseudulle tukemalla heidän työllistymistään omaan yritykseensä
- kehittää aluetta maailman parhaana paikkana elää, tehdä työtä ja yrittää
- edistää yrittävän kulttuurin rakentamista alueelle

Edistää nuorten osallistumista ja sitoutumista kehittämistyöhön

- osallistaa nuoria hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen
- ottaa nuoret aktiivisiksi toimijoiksi hankkeessa perustettavan osuuskunnan hallintoon ja toimintaan (edistää lähidemokratiaa)

Lisätä nuorten kansainvälistä vuorovaikutusta ja verkostoitumista

- järjestää osuuskunnan toimintaan osallistuville nuorille mahdollisuus vuorovaikutukseen ulkomaalaisten yrittäjähenkisten nuorten kanssa
- madaltaa kynnystä kansainväliseen yhteistyöhön jatkossa

Tuoda yhteen senioriyrittäjät ja tulevaisuuden nuoret yrittäjät

- mahdollistaa arvokkaan hiljaisen tiedon siirtyminen kokeneilta yrittäjämentoreilta nuorille tulevaisuuden yrittäjille
- edistää ylisukupolvista yrittäjäyhteistyötä nuorten ja senioriyrittäjien kesken
- luoda mahdollisuuksia senioriyrittäjille löytää nuorista yrittäjyystoiminnan jatkajia (sukupolvenvaihdos).

Hankkeen määrälliset tavoitteet:

Yleishyödyllinen kehittämishanke	Tavoitetaso	Selitys
Parantuneista palveluista hyötävän maaseutuväestön määrä	1000 hlö	Kohderyhmään kuuluvat henkilöt Keskipiste-Leaderin alueella
Tuetussa hankkeessa tehdyt talkootyötunnit	0 h	
- joista yli tavoitetason olevat talkootyötunnit	0 h	
Hankkeen aikana työllistyneiden määrä yht.	0,41 htv	
Hankkeen aikana työllistyneiden määrä Naiset, alle 29 vuotta	0,03 htv	
Hankkeen aikana työllistyneiden määrä Naiset, 29 vuotta ja yli	0,10 htv	
Hankkeen aikana työllistyneiden määrä Miehet, alle 29 vuotta	0 htv	
Hankkeen aikana työllistyneiden määrä Miehet, 29 vuotta ja yli	0,28 htv	

Leader-hankkeen tavoitteet	Tavoitetaso	Selitys
Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä yht.	500 kpl	aloitusviikonloppuun ja sparrausjaksoille osallistuneiden määrä, messuilla, tapahtumissa ja oppilaitosvierailuilla hankkeeseen tutustuneet
Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä, Naiset	250 kpl	
Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä, Miehet	250 kpl	
Ympäristöä parantavat toimet	0 kpl	
Rakennetut/kunnostetut/varustetut rakennukset ja rakennelmat	0 kpl	
Laaditut ja päivitettyt suunnitelmat	1 kpl	Osuuskuntaan perustuva yrittäjyyskasvatuksen malli
Hankkeeseen osallistuvat organisaatiot	1 kpl	Reisjärven kr. opisto

Hankkeen jälkeen tuloksena on syntynyt uusi osuuskunta ja malli nuorten yrittäjyysvalmennukseen. Hankkeeseen osallistuneet henkilöt ovat verkostoituneet ja löytäneet yhteistyökumppaneita. Hankkeeseen osallistuneet ovat löytäneet myös uusia yhteistyön muotoja toimien vertaistukena toisilleen. Hankkeessa on syntynyt osuuskunta, josta on muodostunut nuorille vahva vaihtoehto jatkaa yritystoimintaa opiston yrittäjyyslinjan tai muualla hankitun yrittäjyyskokemuksen jälkeen. Osuuskunnan toiminta jatkuu hankkeen

jälkeen hankkeessa kehitettyjen ja hyväksi havaittujen toimintatapojen mukaisena. Hankkeen jälkeen on saatu osaamista osuuskuntayrittäjyydestä, uudenaikaisesta nuorten yrittäjyysvamennuksesta.

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että osuuskunnan toiminta voidaan rahoittaa jäsenten maksamasta osuuskuntaprovisiosta. Osuuskuntaan voidaan kutsua myös yrityksiä kannatusjäseniksi tai muulla tavoin yhteistyöhön tukemaan nuorten yrittäjyyttä. Osuuskunta voi jatkossa hakea hankerahaa yritystoiminnan kehittämiseksi.

Alueellinen osuuskuntatoiminta rakentaa yrittävää kulttuuria Keskipiste-Leaderin alueelle. Senioriyrittäjille on syntynyt kanava ja mahdollisuus tukea nuorten yrittäjyyttä. Yrittäjyydestä on kehittynyt ylisukupolvinen asia. Senioriyrittäjien elämän merkityksellisyys on lisääntynyt, kun he saavat käyttää osaamistaan nuorten hyväksi. Hiljainen yrittäjyystieto siirtyy tuleville sukupolville. Ylisukupolvinen yrittävä kulttuuri tuo eri-ikäiset ihmiset yhteen, kantamaan yhdessä vastuuta ja kehittämään kylää, kotikuntaa, seutukuntaa, maakuntaa ja koko Suomea. Yrittäjät, joilla on edessä sukupolvenvaihdos, voivat löytää osuuskunnasta yritystoiminnan jatkajia, jotka tulevat työhön yrityksestä luopuvan rinnalle ja tuovat oman panoksensa yrityksen kehittämiseen ja saavat valmiudet ostaa yritys itselleen. Yrittäjiä kutsutaan sparrauskursseille, jossa he kohtaavat osuuskunnan nuoria yrittäjiä.

Hankkeen jälkeen opiston henkilökunnan tietotaito ja osaaminen on vahvistunut. On syntynyt uusia kansainvälisiä kontakteja. Hankkeen jälkeen osaamista hyödynnetään yrittäjyyteen valmentavien koulutusten ja kurssien suunnittelussa sekä opiston muussa toiminnassa. Hankkeen aikana syntyy vapaan sivistystyön ja kansanopiston toimintaan soveltuva nuorille kohdennettu osuuskunta- ja yrittäjyysvalmennuskokonaisuus, jota voidaan hyödyntää myös muiden organisaatioiden toteuttamana.

Hankkeen tuloksia seurataan tilastoinnilla ja kyselyillä. Hankkeen toimintoihin osallistumista seurataan henkilömäärien perusteella. Hankkeen ohjausryhmä arvioi hankkeen tavoitteiden toteutumista edellä mainittujen tilastojen, tulosten ja hankkeessa hyväksi havaittavien toimintatapojen pohjalta.

7 YHTEYS KEHITTÄMISOHJELMIIN

7.1 Hankkeen yhteys strategiaan tavoitteisiin

Tämä hanke toteuttaa vahvasti Keskipiste-Leaderin strategiaa ja kehittämistyön toiminta-ajatusta "Nuoret yrittämään - Yhteisöt kehittämään". Hankkeessa tuodaan yrittäjämäisesti toimivan yhteisön ja toimintaverkoston asiantuntijuutta yhteen ja tuetaan nuorten yritystoimintaa. **Hankkeen pääkohderyhmänä on yrittäjyyskokemusta omaavat 15-24 -vuotiaat nuoret.**

Edellä mainituilla ja alempana tarkemmin esiteltävillä yrittäjyyttä edistävillä toiminnoilla hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman prioriteetteja:

1. Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen
2. Maatalouden kilpailukyvyyn ja maatalojen elinkelpoisuuden lisääminen
6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla

Hanke edistää vahvasti Keskipiste-Leaderin strategisia painopisteitä: 1 Yrittäjyyden edistäminen 2. Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia 3. Nuoret voimavarana

1. Yrittäjyyden edistäminen

Strategian ensimmäinen painopiste **Yrittäjyyden kehittäminen** on tämän hankkeen keskiössä. Osuuskunta tarjoaa nuorille mahdollisuuksia ja tukea yritystoimintaan, joka kokemusten mukaan muuten jäisi toteutumatta. Hankkeen tavoitteena on luoda uutta yritystoimintaa osallistujille sekä sivu-, että päätoimisesti. Nuoria kannustetaan matalan kynnyksen yritystoiminnan jatkamiseen ja toiminnan kehittämiseen. Hankkeessa järjestettävillä valmennuksilla annetaan mahdollisuus ja tukea yritystoiminnan jatkamiseen kehittämällä osuuskuntayrittäjyyteen pohjautuvaa toimintaa. Verkostoitumisen kautta aloittavat yritykset voivat luoda liiketoimintaa laajentavia yhteistyömuotoja. **Näillä toimenpiteillä hanke tukee uuden yrityksen ja uuden liiketoiminnan syntymistä.** Tästä esimerkkinä on mahdollisuus osuuskuntayrittäjyyteen. Yhteistyö ja valmennuksen kautta saatu tuki antaa näköaloja yrittäjyyteen ja vahvistaa osallistujien identiteettiä yrittäjänä.

Perustettava osuuskunta mahdollistaa nuorten yrittäjien vahvan yhteistyön ja synergiaedut. Jäsenet saavat osuuskunnan kautta yritystoimintaa hyödyttäviä palveluja kuten yhteinen kirjanpito, kouluttautuminen ja toiminnan kehittäminen, yhteiset markkinointitoimenpiteet sekä esimerkiksi yhteinen verkkokauppa tai muu markkinapaikka verkossa. Sparrausjaksoilla kehitetään nuorten liiketoimintaosaamista. Hankkeen ja perustettavan osuuskunnan kautta **parannetaan kilpailukykyä, kannattavuutta, tuottavuutta ja toiminnan laatua sekä kehitetään yhteisön liiketoimintaa.** Yhteisönä tässä hankkeessa on perustettava osuuskunta ja hankkeeseen osallistuvat organisaatiot. Myös muita yrittäjyyden vertaisverkostoja voi syntyä hankkeen aikana.

2. Paikallisyhteisöt ja lähidemokratia

Hanke ja siinä perustettava osuuskunta mahdollistaa yrittäjyyden ja yrittäjyyskasvatuksen myös sellaisille nuorille, jotka eivät oppilaitoksessaan tai muussa toimintaympäristössään saa siihen muuten tukea. Hanke nostaa todennäköisyyttä nuorten työllistymiseen yrittäjänä kotiseudulle. Hankkeen toiminnassa ja suunnittelussa, ohjausryhmän toiminnassa sekä osuuskunnan hallituksessa tulee olemaan nuoria vaikuttamassa ja tekemässä päätöksiä. Osuuskunnan toimintaperiaatteena on olla jäsentensä yhteisesti omistama ja demokraattisesti hallitsema yhteisyritys, jossa omistajat päättävät asioista tasa-arvoisesti ”jäsen ja ääni” -periaatteella, eivät omistussosuuden mukaan.

3. Nuoret voimavarana

Hanke toteuttaa strategiaa **“Nuoret voimavarana”**. Hanketyöhön ja ohjausryhmään otetaan mukaan nuorten edustaja. Nuorten tarpeita ja toivomuksia osuuskunnasta kartoitetaan kyselytutkimuksella ja sparrausjaksojen aikana. Lisäksi osuuskunnan hallitukseen valitaan nuoria. Nämä **edistävät nuorten osallistumista ja sitoutumista kehittämistyöhön ja edistää nuorten toiminta- ja vaikuttamismahdollisuuksia**. Hankkeessa hyödynnetään Reisjärven kr. opiston kokemusta nuorten yrittäjyyskoulutuksesta ja luodaan jatkumoa sille osuuskuntayrittäjyydellä. **Hanke edistää nuorten omaehtoista toimintaa**. Hankkeessa perustettava osuuskunta mahdollistaa nuorten omaehtoisen yrittäjyyden. Nuoria tuetaan kehittämään yrittäjämäisissä asenteissa, joita ovat mm. oma-aloitteisuus ja vastuun ottaminen. Osuuskunta on paikasta riippumaton yritysmuoto, joten myös muut oppilaitokset ja muiden organisaatioiden kautta tulevat nuoret yrittäjät voivat liittyä osuuskuntaan. Yrittäjyyslinjalla opiskelevat nuoret ja heidän yritystoimintansa linjan valmentajan ohjaamana toimivat innostajina myös muille hankkeeseen osallistuville. Opistovuoden jälkeen toimintaansa jatkaneet nuorten yritys-caset ovat erinomaisia yrittäjästarinoita innovatiivisuudesta ja liike-ideoiden syntyemisestä myös muille jaettavaksi.

Hanke edistää nuorten viihtymistä alueella. Alueen **elinvoimaisuus** lisääntyy pidemmällä aikavälillä nuorten yritystoiminnan jatkumisen ja laajenemisen myötä. Tämä vaikuttaa myös mielikuvaan alueesta nuorekkaana ja toimintakykyisenä seutuna, jossa on kannustetaan nuoria yrittäjyyteen sekä uusille palveluille ja uudelle toiminnalle. Hanke myös **edistää työllisyyttä**. Keskeinen kehittämiskohde hankkeessa on osuuskuntapohjaisen yrityksen luominen tukemaan nuorten yritystoiminnan jatkumista yrittäjyyslinjan, 4H-yritysten tai muiden nuorisoyrittäjyyttä tukevien mallien jälkeiseen vaiheeseen. Hankkeessa rohkaistaan nuoria yritystoiminnan perustamiseen ja lisätään tietotaitoa liiketoiminnan alkuvaiheisiin. Hankkeessa tuetaan matalan kynnyksen yritystoimintaa, joka mahdollistaa yrittämisen ajasta ja paikasta riippumatta. Hanke edistää osallistujien matalan kynnyksen työllisyyttä ja elinkeinomahdollisuutta suoraan. Osuuskunta mahdollistaa jäsenilleen matalan kynnyksen kesätyöyrittäjyyden. Tämä edistää Keskipiste-Leaderin teemoja, joissa tavoitellaan asukkaille ja toimijoille hyvinvointia ja viihtyvyyttä sekä alueen yleistä elinvoimaisuutta.

Hankkeen jokainen toimenpide kohdentuu nuorten toimintaan ja siten sen päätavoitteena on **edistää nuorten yritteliäisyyttä**. Hankkeessa edistettävä nuorten yrittäjyys on nuorten yritteliäisyyden jalostunein muoto.

Verkostoituminen on yksi hankkeen pääasiallisia tavoitteita ja toimintamuotoja. Hankkeeseen ja sen yrittäjyysvalmennukseen osallistuvat pääsevät verkostoitumaan ja jakamaan kokemuksiaan. Verkostoituminen koostuu nuorten yrittäjien vertaistuesta, mutta sen lisäksi myös kokeneempien yrittäjien antamasta tuesta. Hankkeen toiminnoissa etsitään verkostoitumismahdollisuuksia myös muiden yritysten sekä liiketoiminnan kannalta olennaisten tai samalla alalla toimivien tahojen kanssa. Hankkeessa annetaan reaaliaikaista valmennusta myös sosiaalista mediaa hyödyntämällä. Hankkeen aikana kokeillaan mentorointia snapchat-palvelun kautta. Kanavan kautta tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja vastataan nuorten esittämiin kysymyksiin.

Hankkeessa kehitetään **uudentyyppistä liiketoimintaa** suunnittelemalla yrittäjyysvalmennuskonsepti nuorille yrittäjille. Valmennuksessa käsiteltävät teemat,

yrittöstoiminnan kannalta keskeiset asiat ja valmennuksessa käytettävät toimintatavat ovat kuitenkin kaikkia aloittavien yrittäjien kannalta olennaisia kohderyhmää tarkemmin määrittämättä. Toimintamalli yrittäjyysvalmennuksen toteuttamiseksi aloittaville yrityksille on siirrettävissä sellaisenaan myös **muiden toimijoiden käyttöön**. Hankkeen aikana syntyy toimintamalli osaksi vapaan sivistystyön koulutuksen kansanopiston kurssitoimintaa.

7.2 Aiemmin toteutettujen hankkeiden huomioiminen

Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatuksen strategian 2016-2020 mukaan visiomme on selkeä: Pohjois-Pohjanmaan nuoret tekevät tulevaisuuden. Pohjois-Pohjanmaa on nuorten maakunta. Pohjois-Pohjanmaan nuoret ovat rohkeita osaajia, jotka haluavat Pohjois-Pohjanmaasta maailman parhaan paikan elää, tehdä työtä ja yrittää. He rakentavat alueelle kestävää tulevaisuutta myös kansainvälisiä mahdollisuuksia hyödyntäen. Yrittäjyyskasvatuksessa kehitetään yrittäjyys- ja työelämätaitoja: luovaa ja soveltavaa ajattelua, osaamista ja elämänhallintataitoja. Tähän tarvitaan yrittävän toimintakulttuurin rakentamista, oppimisympäristön kehittämistä ja opetushenkilöstön kouluttamista. Pohjois-Pohjanmaalla on kokeiluihin, yhteistyöhön ja yrittäjyyteen sekä uuden liiketoiminnan luomiseen kannustava toimintaympäristö. Oppimisosuuskunnan kehittäminen vastaa näihin strategisiin tavoitteisiin. **Hanke toteuttaa käytännössä Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatusstrategiaa.**

Ulla Mäntykangas tekee parasta aikaa tutkimusta ylempään ammattikorkeakoulututkintoon liittyen Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatusstrategian toteutumisesta. Tekemänsä kyselytutkimuksen perusteella hän nostaa strategiaa edistäviksi tekijöiksi mm. alueen elinvoimaisen yrittäjyyskasvatuksen verkoston, opiskelijoiden innostuksen ja osuuskunta-ajattelun. Strategian hyödyntämistä estäviksi tekijöiksi hän nostaa mm. sen, että yrittäjyys on monissa paikoissa käytännössä vielä sanahelinää. Kyselyn mukaan opetushenkilöstön yrittäjyyskasvatuksen pedagogista osaamista ei kehitetä suunnitelmallisesti. Mäntykankaan mukaan **yrittävää kulttuuria voidaan rakentaa** kehittämällä oma-aloitteisuutta ja pedagogista ajattelua, tukemalla ja korostamalla sisäistä yrittäjyyttä, hyödyntämällä opinnoissa NY-yrittäjyyttä, lisäämällä yritys yhteistyötä, **kehittämällä opetussuunnitelmiin vaihtoehtoinen yrittäjyyspolku sekä lisäämällä osuuskuntatoimintaa**, mm. kesäyrittäjyyttä, joka mahdollistaa uskalikkojen yrittäjyyskokeilut, mikä puolestaan lisää opiskelijoiden kiinnostusta yrittäjyyteen. On selkeä tarve kehittää oppilaitosten yhteistyötä ja osuuskuntatoimintaa Pohjois-Pohjanmaalla. Hanke edistää osaltaan kesätyöllistymistä.

Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatuksen toimintaohjelma 2016-2020 hahmottaa kouluastekohtaista **yrittäjyyden polkua, johon oppimisosuuskunta sijoittuu luontevasti**. Varhaiskasvatus rohkaisee kannustamalla lapsia luottamaan omiin kykyihinsä. Perusopetus (luokat 1-6) edistää työelämätaitoja, yhteistoiminnallisuutta, yritteliäisyyttä, vastuullisuutta, innovatiivisuutta ja itsetuntemusta. Luokilla 7-9 jatketaan yrittäjyys- ja työelämätaitojen kehittämistä, oman jutun löytämistä ja rohkaistaan kokeilemaan. Lukio edistää aloitteellisuutta, yrittäjämäistä toimintaa, yhteistyötä ja vastuullisuutta osana aihekokonaisuutta aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä. Ammatillinen toinen aste kannustaa tutkinnon suorittajia hankkimaan yrittäjyydessä tarvittavaa osaamista ja

toimimaan yrittäjämäisesti. Ammattikorkeakoulu edistää opiskelijan laaja-alaisten yrittäjyysvalmiuksien kehittymistä. Yliopisto synnyttää muutosagentteja, jotka haluavat jättää jälkensä maailmaan. **Oppimisosuuskunta toimii peruskoulun ja kansanopiston jälkeisissä opinnoissa ja kesätyössä, ensisijaisesti toisella asteella, mutta jatkuen myös korkea-asteen koulutuksessa ja sen jälkeisessä työelämässä.**

Osuuskuntatoiminta opiskelijoiden yrittäjyyden harjoittelualustana on jo melko yleistä. Tämän tyyppistä toimintaa löytyy useista oppilaitoksista. Tutkimuksia, erilaisia selvityksiä ja kehittämissuunnitelmia aiheesta löytyy jo melko hyvin. Opiskelijat ovat pääosin tyytyväisiä mahdollisuuteen saada erilaista kokemusta työelämästä harjoittelemalla yrittäjyyttä oppilaitososuuskunnan kautta. Myös lukioissa on yhä enemmän kiinnostusta osallistaa nuoria osuuskuntayrittäjyyteen osana opintoja. Oppilaitososuuskunnat on kuitenkin tarkoitettu yleensä kyseisessä oppilaitoksessa opiskelujen ajaksi. Jatkumo ja tuki opintojen päättymisen jälkeen puuttuu. **Tähän haasteeseen halutaan vastata kehittämällä nuorille osuuskuntayrittäjyyttä ja valmennusta, joka ei ole sidoksissa tiettyyn organisaatioon. Osuuskuntaan voi liittyä olipa opiskelijana toisessa oppilaitoksessa, opinnot päättäneet tai halusipa yrittäjyydestä osa-aikaista tai kokopäiväistä elämäntilanteesta riippumatta.**

Reisjärven kr. opiston yrittäjyyslinjaa suunniteltaessa kartoitettiin olemassa olevia nuorten yrittäjyyskoulutuksia. Suunnitteluvaiheessa haettiin oppia myös Jyväskylän tiimiakatemialta. Tiimiakatemia on Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketalouden erikoisyksikkö, jossa opiskelu perustuu käytännössä oppimiseen. Opinnot kestävät 3,5 vuotta ja opinnoista valmistutaan tradenomeiksi. Opiskeluissa yrittäjyyttä toteutetaan osuuskuntana. Tässä hankkeessa Reisjärven kr opistolle haetaan tietotaitoa ja hyviä käytäntöjä tutustumiskäynneillä muissa osuuskunnissa. Tiimiakatemia on yksi osuuskuntamalli nuorten yritystoiminnasta.

8 HANKKEEN TIEDOTUS JA RAPORTOINTI

Hankkeen etenemisestä ja hankkeen tuloksista tiedottaminen ja raportointi:

- Tiedotetaan ja uutisoidaan verkossa hankkeen ja osuuskunnan nettisivulla ja opiston nettisivuilla. Panostetaan kuvalliseen materiaaliin.
- Hankitaan säänkestävä kyltti, osuuskunnasta tehdään esite
- Hankkeelle ja osuuskunnalle laaditaan nettisivut sekä perustetaan tilit keskeisiin sosiaalisen median palveluihin (Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat). Osuuskunnan toiminnasta ja hankkeen etenemisestä tiedotetaan ja sitä markkinoidaan aktiivisesti edellä mainituilla kanavilla.
- Lähetetään mediatiedote ja järjestetään tiedotustilaisuus hankkeen alkamisesta ja osuuskunnan perustamisesta. Lähetetään hankkeen päättyessä mediatiedote, jossa kerrotaan hankkeen tuloksista.
- Kutsutaan alueellista mediaa tekemään juttuja sparrausjaksosta
- Kerrotaan hankkeen tuloksista opiston lyhytkurssien aloitustilaisuuksissa, erityisesti yrittäjyysaiheisilla kursseilla

- Sisäinen tiedottaminen: ohjausryhmä tiedottaa opiston henkilöstöä henkilöstöpalavereissa ja johtokunnassa, ohjausryhmä käyttää sähköpostia ja whatsappia.
- Osallistutaan alueella järjestettäville messuille ja koulutustilaisuuksiin, joissa esitellään hanketta, hankkeen tuloksia ja osuuskuntaa.

9 HANKKEEN KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUSSUUNNITELMA

HANKKEEN KUSTANNUKSET

Matkakustannukset:	13 575 €
Kouluttajat / asiantuntijat (kilometrikorvaus 3000 km x 0,41 €)	1 230 €
Ulkomaan opintomatka (15 hlöä x 700 €)	10 500 €
Benchmarkkaus-vierailut, oppilaitosvierailut, messuvierailut (3000 km x 0,41 €)	1 230 €
Ohjausryhmän matkakustannukset (1500 km x 0,41 €)	615 €
Palkkiot:	11 000 €
Valmennusjaksojen asiantuntijaluennot (aloiusvkl + 5 sparrausjaksoa x 1 asiantuntija x 2 luento x 300€/luento)	3 600 €
konsultointi: osuuskunnan sääntöjen laatiminen ja hallinnon järjestäminen	2 000 €
Yrittäjyyden helpdesk ja mentorointi Snapchatissa ja Whatsappissa	3 000 €
Ohjausryhmän puheenjohtaja (8 x 50€)	400 €
Ohjausryhmän jäsenet 5 hlöä (8 x 50€)	2 000 €
Ostopalvelut:	3 000 €
Hankkeen ja osuuskunnan logo ja graafinen ilme	500 €
Hankkeen ja osuuskunnan nettisivut	2 000 €
Tilitoimistopalvelut (Tilialakärppä)	500 €
Hankkeen suunnittelun ja toteutuksen palkkakulut (sis. sivukulut)	15 945 €
Hankepäällikkö	
• Aloitusviikonloppu ja sparrausjaksot (10 h x 43 €)	430 €
• Toiminnan suunnittelu ja seuranta (25 tuntia x 43€)	1 075 €
Yrittäjyyslinjan valmentajan palkkakulut	
• Toiminnan suunnittelu ja seuranta (40 tuntia x 26€)	1 040 €
• Aloitusviikonloppu ja sparrausjaksot (6 x 15 h x 26 €)	2 340 €
• Nettisivujen sisällöntuotanto (20 h x 26 €)	520 €
• Some-kanavien sisällöntuotanto (20 h x 26 €)	520 €
Hankesihteerin palkkakulut	
• Sunnittelu ja raportointi (90 tuntia x 21€)	1 890 €

Koulutussuunnittelijan palkkakulut		
• Kurssiviikonloppujen suunnittelu ja järjestely (25 tuntia x 26€)		650 €
Edellä mainittu hankehenkilöstö tilanteen mukaan:		
Osuuskunnan sääntöjen laatiminen ja hallinnon järjestäminen (30 h x 26 €)		780 €
Selvitys osuuskunnan jäsenyyden vaikutuksista etuuksiin (10 h x 26 €)		260 €
Benchmarkkaus-vierailut (3 hlö x 2 krt x 10 h x 30 €)		800 €
Ulkomaan opintomatka		
- Yrittäjyyslinjan valmentaja (40 h x 26 €)		1 040 €
- Hankepääällikkö (40 h x 43 €)		1720 €
- Hankesihteeri (40 h x 21 €)		840 €
- Sparrauskouluttaja (40 h x 26 €)		1040 €
Osallistumismaksut koulutuksiin ja seminaareihin		
Hankehenkilöstön koulutukset ja seminaarivierailut		2 000 €
Materiaalit		
Yrittäjyyteen liittyvä valmennusmateriaali ja kirjallisuus		1 000 €
Markkinointi ja tiedotus		6 500 €
Markkinointimateriaali (promootiomateriaali, esitteet, julisteet yms)		3 000 €
Markkinointi somessa ja verkossa		1 000 €
Lehti-ilmoitukset alueen lehdissä		500 €
Hankkeen esittely messuilla ym. tapahtumissa (osallistumismaksut, tarvikkeet)		2 000 €
Muut kustannukset		
Sparrausjaksojen majoituskustannukset (6 kpl x 20 hlöä x 30 €)		3600 €
<u>YHTEENSÄ</u>		<u>59 620 €</u>
HANKKEEN RAHOITUS		
Keskipiste-Leader 80 %	47 696 €	
Omarahoitus-osuus 20 %	11 924 €	
<u>YHTEENSÄ</u>	<u>59 620 €</u>	

Reisjärven kr. opisto vastaa hankkeen omarahoitusosuudesta. Reisjärven kr. opistolla toteutettaville sparrausjaksoille osallistuvilta peritään osallistumismaksua 25€ / 2 vrk. Tämä osa kerryttää hankkeen omavastuuosuutta.

Hankkeessa toteutettava **opintomatka kustannetaan pääosin hankkeen omarahoitusosuudesta.** Ainoastaan opintomatkan lennot maksetaan haettavasta avustusosuudesta. Hankkeen kohderyhmä maksaa opintomatkasta omarahoitusosuutena 10% ja muista opintomatkasta aiheutuvista kustannuksista vastaa Reisjärven kr. opisto.